

Statens vegvesen

Retningslinjer for særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter (kap./post 1332.63)

Innhold

1 Om ordningen	1
2 Vilkår for tilskuddet	2
3 Budsjettering, bevilgning, rapportering, oppfølging og kontroll	2
3.1 Budsjettering	2
3.2 Bevilgning/tilskuddsbrev og utbetaling	3
3.3 Prognose og rapportering	3
3.4 Endringslogg	4
3.5 Håndtering av delprosjekter	4

1 Om ordningen

Gjennom byvekstavtalene gir staten tilskudd til viktige fylkeskommunale kollektivtransportprosjekter.

Ordningen «Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter» (tidligere omtalt som 50/50-ordningen) gjelder for avtalte prosjekter i de fire største byområdene.

Opprinnelig var fem prosjekter omfattet av ordningen: Fornebubanen (under bygging) og ny T-banetunnel gjennom sentrum i Oslo og Akershus, Bybanen til Fyllingsdalen (åpnet) i Bergen, Metrobuss i Trondheim (under bygging) og Bussveien på Nord-Jæren (under bygging). I Meld. St. 14 (2023–2024) Nasjonal transportplan 2025–2036 er det også lagt til grunn tilskudd til Bybanen til Åsane i Bergen. Det er ikke fastsatt statlig bidrag til prosjektene ny T-banetunnel gjennom sentrum i Oslo eller Bybane til Åsane. Disse retningslinjene gjelder dermed ikke for disse prosjektene før etter at statlig bidrag er fastsatt.

Staten forplikter seg til et statlig bidrag for det enkelte prosjektet før første tildeling av midler gjennom ordningen. Prosessen for inngåelse av avtale om statlige bidrag er ikke beskrevet her. Tilskudd til store kollektivprosjekter er omtalt i de respektive byvekstavtaler eller tilleggsavtale til disse: [Byvekstavtaler | Statens vegvesen](#).

Ansvar for de store kollektivprosjektene som inngår i ordningen ligger til fylkeskommunen, men hvor staten bidrar med betydelige midler. Dette innebærer at også staten har en viktig rolle i økonomistyringen og oppfølgingen av prosjektene for å sikre måloppnåelse innenfor fastlagte rammer. To av kollektivprosjektene som inngår i ordningen, Bussveien på Nord-Jæren og Metrobuss i Trondheim, består av flere delprosjekter med kostnadsanslag både over og under 1 mrd. kr. For disse prosjektene, vil staten følge opp prosjektet sin samlede styringsramme, men også de aktuelle delprosjektene. Før det bevilges tilskudd til delprosjekter med kostnadsanslag på over 1 mrd. kr, skal det gjennomføres ekstern kvalitetssikring (KS2 eller tilsvarende), i henhold til statens prosjektmodell.

Disse retningslinjene erstatter føringer gitt i brev fra Samferdselsdepartementet til Statens vegvesen 7. januar 2019 og Statens vegvesens videreformidling av dette til tilskuddsmottakerne.

I disse retningslinjene brukes begrepene «tilskuddsmottaker» og «fylkeskommune» til dels om hverandre. Fylkeskommunen er tilskuddsmottaker, med mindre annet følger av tilskuddsbrevet eller er særskilt avklart med tilskuddsforvalter.

2 Vilkår for tilskuddet

Følgende forutsetninger ligger til grunn for ordningen:

- Prosjektets vedtatte styringsramme og det fastsatte statlige bidraget prisjusteres med SSBs byggekostnadsindeks for veianlegg i alt for de årene den foreligger, og ellers benyttes de årlige prognoseindekser for kap./post 1332.63 gitt i arbeidet med de årlige statsbudsjettene.
- Grunnlag for statlig tilskudd skal være eksklusiv mva.
- Fylkeskommunen har i forkant av fastsettelse av statlig bidrag fastsatt en styringsramme for prosjektet. Fylkeskommunen skal også fastsette styringsrammer av eventuelle delprosjekter.
- Årlig statlig bidrag skal følge prosjektets gjennomføring og utgjøre om lag samme andel som statens andel innenfor styringsrammen av forventede utgifter (eks mva.) fra år til år.
- Staten dekker ikke eventuelle kostnadsoverskridelser i prosjektet. Kostnadsoverskridelser må dekkes av lokale midler. Dette gir behov for sterk kostnadsstyring i det videre arbeidet med prosjektene.
- Statens bidrag står ved lag ved kostnadsreduksjoner.

3 Budsjettering, bevilgning, rapportering, oppfølging og kontroll

3.1 Budsjettering

Den årlige bevilgningen vedtas i statsbudsjettet. Statens vegvesen har ansvar for å gi innspill til statsbudsjettet, i tråd med innspill fra tilskuddsmottaker. Innspill fra tilskuddsmottaker til statsbudsjettet skal følge Statens vegvesens budsjettprosess og være forankret i de

respektive styringsgruppene. Innspillene skal leveres innen de fristene Statens vegvesen setter for dette. Frister for innmelding til statsbudsjettet gis i de årlige tilskuddsbrevene.

I henhold til statens økonomireglement skal tilskuddet som hovedregel brukes det året det tildeles. I budsjettinnmeldingene skal tilskuddsmottaker derfor sannsynliggjøre at det er realistisk å gjennomføre de budsjetterte tiltakene i budsjettåret. For delprosjekter som krever reguleringsplan skal det for eksempel foreligge vedtatt reguleringsplan senest 31. desember året før prosjektet ber om bevilgning, og dermed to år før det aktuelle budsjettåret.

3.2 Bevilgning/tilskuddsbrev og utbetaling

Etter at statsbudsjettet er stortingsbehandlet oversender Statens vegvesen et tilskuddsbrev til de respektive tilskuddsmottakere. Som forvalter av tilskuddet er Statens vegvesen ansvarlig for å følge opp at midlene brukes i henhold til økonomireglementet. Midlene utbetales løpende (etter dokumenterte kostnader). Utbetaling skjer fra Statens vegvesen som også har ansvar for å følge opp at tilskudd utbetales i henhold til faktiske kostnader på prosjektet (ekskl. mva). Tilskuddsmottaker har ansvar for å forvalte bidraget i tråd med vilkårene i disse retningslinjene og forpliktelsene i byvekstavtalen. Utbetaling *skal*/skje til tilskuddsmottaker uavhengig av hvem som er byggherre.

Frist for oversendelse av faktura for forbruk i tilskuddsåret, er 30. november med forfallsdato senest 31. desember samme år. Signert regnskapsrapport skal legges ved faktura.

3.3 Prognose og rapportering

Fylkeskommunen skal rapportere tertialvis på status for fremdrift, prognose for sluttkostnad samt prognose det enkelte år (avvik, årsak, konsekvens, tiltak). Avvik skal kommenteres, enten det gjelder sluttkostnad, avvik det aktuelle budsjettåret, eller fremdrift. For prosjektene som består av flere delprosjekter (Bussveien og Metrobuss) skal det i tillegg rapporteres på delprosjektnivå.

Rapporteringen skal inngå som en del av Statens vegvesen sin tertialvise rapportering til Samferdselsdepartementet. Frister for rapportering fra fylkeskommunene vil tilpasses disse fristene, og framgå av de årlige tilskuddsbrevene. Fristene vil være tentativt primo mai og september for tertialrapport. Fristen for årsrapport er primo februar.

Rapporteringen skal gjelde for prosjektet samlet, men splittes på de ulike finansieringskildene i prosjektet. Dette gjelder både for statlige midler, bompenger og lokale midler. Malverk for rapportering som ivaretar dette sendes ut noen uker i forkant av rapporteringsfrist. Det skal benyttes endringslogg for gjennomføringsfasen. Fordelingen av de statlige midlene gis i tilskuddsbrev fra Statens vegvesen, og forklaringen av avvik må skje med utgangspunkt i bevilgningen i statsbudsjettet, inkl. ev overførte midler. Avviksforklaringen for de lokale midlene skal skje med utgangspunkt i forutsatt bidrag i budsjettforslaget og handlingsprogrammet.

Det skal leveres sluttrapport på tiltaket i tråd med krav til sluttrapportering gitt av Statens vegvesen.

Hovedregelen er at mer- eller mindreforbuk i det enkelte prosjekt i det enkelte år overføres, men at det må vurderes i de årlige budsjettprosessene.

3.4 Endringslogg

Fylkeskommunen skal etablere en endringslogg i tråd med krav fra Statens vegvesen. I endringsloggen skal både kostnads- og omfangsendring dokumenteres, hvem som har godkjent/besluttet endringen, samt at konsekvenser av kostnadsendringene sammenlignet med styringsrammen skal synliggjøres. Endringsloggen gjelder for fasen fra fastsatt styringsramme på det tidspunkt da statlig bidrag ble fastsatt til gjennomført sluttoppgjør av prosjektene samt for delprosjekter i prosjektene som består av flere delprosjekter.

3.5 Håndtering av delprosjekter

Bussveien og Metrobuss består av flere delprosjekter. For delprosjektene med kostnadsanslag over 1 mrd. kr forutsetter staten at det fastsettes styringsmål etter at det foreligger vedtatt kommunedelplan, eventuelt før oppstart av reguleringsplan der det ikke vil bli utarbeidet kommunedelplan. Før bygging starter skal fylkeskommunen fastsette styringsramme for det enkelte delprosjektet og som omtalt i kapittel 1 skal det gjennomføres KS2 eller tilsvarende før det er aktuelt å utbetale statlige midler.